

BORGARTING LAGMANNSRETT

KJENNELSE

Avsagt: 02.05.2023

Saksnr.: 23-054883ASK-BORG/04

Dommere:

Lagdommer
Lagdommer
Lagdommer

Ola Dahl
Halvard Leirvik
Pål Morten Andreassen

Ankende part

Jan Kåre Christensen

Ankemoøpart

Oslo kommune
v/ordføreren

Oslo kommune
Innkrevningsetaten

Saken gjelder klage over utlegg.

Oslo kommune v/ordføreren med Innkrevningsetaten, Kommunal inkasso som prosessfullmektig, fremsatte 11. april 2022 begjæring om utlegg hos Jan Kåre Christensen. Tvangsgrunnlaget i utleggssaken er vedtak 19. august 2019 og 28. februar 2020 om tvangsmulkt gitt i medhold av plan- og bygningsloven § 32-5, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 første ledd bokstav d. Begge tvangsmulktvedtakene bygger på pålegg fra plan- og bygningsetaten i Oslo kommune 8. september 2015, om retting av forhold som Christensen har utført på sin eiendom – oppføring av en mur, en bod, samt terrengendringer.

Namsfogden avholdt utleggsforretning 14. september 2022. Det ble tatt utlegg i Christensens eierandel i fast eiendom, motorvogn, samt gjort trekk i lønn fra arbeidsgiver Ullern Buss AS.

Christensen fremsatte 22. september 2022 klage over utleggsforretningen. Klagen ble senere ble supplert med en rekke henvendelser og dokumentasjon. Namsmannen vurderte Christensens klage, men fant ikke grunnlag for å gjøre endringer, og opprettholdt sin beslutning. Klagen ble 14. desember 2022 oversendt Oslo tingrett for videre behandling.

Oslo tingrett avsa kjennelse 23. februar 2023 hvor Christiansens klage ikke ble tatt til følge.

Ankende part, **Jan Kåre Christensen**, har i rett tid anket tingrettens kjennelse til Borgarting lagmannsrett. Det er anket over tingrettens rettsanvendelse, saksbehandling og bevisbedømmelse, og det er i korte trekk gjort gjeldende:

Christensen anfører primært at det ikke foreligger et krav da han mener muren, boden og terrengendringene som tvangsmulktvedtakene springer ut av, er lovlige i henhold til plan- og bygningsloven. Lagmannsretten tolker anken slik at dersom lagmannsretten kommer til at det foreligger et krav mot Christensen, anføres subsidiært at kravet er foreldet da pålegg om retting/tilbakeføring ble gitt i 2015.

Det er atter subsidiært gjort gjeldende at utleggspant i motorvogn med registreringsnummer EK78190 må oppheves da bilen er beslagsfri. Det vises til at Christiansen har fått tilbud om jobb i Nannestad, og at han derfor trenger bilen for å komme seg på jobb. Det er ikke mulig å bruke offentlig transport. Hans andre bil er fra 1998, og kan bryte sammen når som helst.

Det er til slutt gjort gjeldende at det ikke kan tas beslag i Christiansens feriepenger hos tidligere arbeidsgiver.

Lagmannsretten forstår videre Christiansens anke slik at han gjør gjeldende at det bør avholdes muntlig forhandling i ankesaken med mulighet for vitneførsel.

Det er nedlagt følgende påstand:

1. Vi får beholde bilen vår, BMW i3 med Reg. Nr. EK 78180.
2. Vi får beholde feriepenge mine ifra Ullern Buss på ca. 30.000,- kr
3. Jan Kåre Christensen tilkjennes sakskostnader for tingretten og lagmannsretten.

Ankemotparten, **Oslo kommune v/ordføreren**, har tatt til motmæle, og har i anketilsvaret gjort gjeldende:

Det kan ikke sees å være fremlagt nye bevis, og saken står således i samme stilling som for tingretten. Kommunen er enig i begrunnelsen og slutningen i Oslo tingretts kjennelse, og har ikke mer å tilføye utover det som fremkommer av denne.

Det er nedlagt følgende påstand:

Anken forkastes.

Lagmannsretten har kommet til at anken forkastes og ser slik på saken:

Lagmannsretten avgjør saken etter skriftlig behandling i samsvar med lovens hovedregel, jf. tvisteloven § 29-15 første ledd, jf. tvangfullbyrdelsesloven § 2-12. Hensynet til en forsvarlig og rettferdig rettergang tilsier ikke at det holdes muntlig forhandling, jf. tvisteloven § 29-15 andre ledd og EMK artikkel 6. Lagmannsretten forstår anken slik at Christiansen har bedt om at ankesaken behandles muntlig. Til det bemerker lagmannsretten at saken ikke reiser kompliserte faktiske eller rettslige spørsmål, og hensynet til forsvarlig og rettferdig rettergang tilsier derfor ikke at det holdes muntlig forhandling, jf. tvisteloven § 29-15 andre ledd. Lagmannsretten kan på bakgrunn av sakens dokumenter og partenes innlegg, forsvarlig avgjøre saken uten muntlig forhandling.

Lagmannsretten har full kompetanse ved overprøving av tingrettens kjennelse, jf. tvisteloven § 29-3 første ledd.

Christensen har innledningsvis i anken spesifisert at anken gjelder tingrettens saksbehandling. Det er imidlertid ikke konkretisert hvilke saksbehandlingsfeil han mener tingretten har begått. Lagmannsretten kan under enhver omstendighet ikke se at tingrettens behandling av saken er beheftet med saksbehandlingsfeil.

Tvangsgrunnlaget i utleggssaken er som nevnt vedtak om tvangsmulkt i medhold av plan- og bygningsloven § 32-5, jf. tvangfullbyrdelsesloven § 7-2 første ledd bokstav d.

Slik lagmannsretten forstår Christensens anførsler, er det gjort gjeldende at det ikke foreligger et tvangskraftig tvangsgrunnlag for kravet – og da særlig fordi de underliggende

vedtakene som tvangsmulktvedtakene springer ut av, er ugyldige. Han har anført at oppføringen av muren, boden og terrengendringene er lovlige, og foretatt etter veiledning fra plan- og bygningsetaten i Oslo.

Lagmannsretten legger som tingretten til grunn at tvangsmulktvedtakene 19. august 2019 og 28. februar 2020 gitt i medhold av plan- og bygningsloven § 32-5, bygger på gyldige vedtak. Lagmannsretten viser til tingrettens gjennomgang av disse vedtakene i kjennelsen side 9–10, som lagmannsretten kan slutte seg til:

Søknad om dispensasjon, for allerede utførte arbeider på eiendommen Krokstien 2 c i Oslo, ble av Christensen første gang sendt Oslo kommune v/Plan- og bygningsetaten i april 2014. Søknaden var mangelfull å kunne ikke tas til behandling og saken ble derfor av kommunen avvist og avsluttet.

Christensen søkte derfor i 2016 på nytt om dispensasjon fra gjeldende regelverk om oppføring av bod og støttemur på eiendommen Krokstien 2 c i Oslo.

I vedtak fra oktober 2016 har kommunen funnet at lovens vilkår for å gi dispensasjon ikke er oppfylt, og søknadene om oppføring av støttemur og bod ble avslått.

Kommunens vedtak ble påklaget, men kommunen fant ikke grunn til å omgjøre sine vedtak. Saken ble derfor oversendt Fylkesmannen i Oslo og Akershus som i april 2018 avslo klagen.

Saken ble deretter av Christensen bragt inn for Sivilombudsmannen som i mai 2018 mente at relevante momenter for mulig dispensasjon var sett og vurdert. Sivilombudsmannen fant således ikke tilstrekkelig grunn til å iverksette nærmere undersøkelser.

I juni 2018 ba Christensen Fylkesmannen om å omgjøre sine vedtak, noe som ble avslått.

Saken ble deretter bragt inn for Oslo tingrett hvor Christensen bla la ned påstand om at Fylkesmannens vedtak av 10. april 2018 er ugyldig.

Oslo tingrett avsa dom 21. desember 2018 hvor Staten v/Kommunal- og moderniseringsdepartementet ble frifunnet. Det ble konkludert med at det ikke foreligger grunnlag som kan lede til at Fylkesmannens avslag på å gi dispensasjon må kjennes ugyldig.

Christensen anket til lagmannsretten, og Borgarting lagmannsrett har ved beslutning av 8. mars 2019 nektet anken fremmet.

Kommunen v/Plan- og bygningsetaten har i vedtak av 8. september 2015 gitt pålegg om tilbakeføring av de ulovlige arbeidene som er utført på Christensens eiendom. Samtidig ble det vedtatt en tvangsmulkt som senere er regulert i samsvar med vedtatt tvangsmulktplan. Christensen har ikke fulgt opp kommunens vedtak og har fremsatt klager, senest klage over Plan- og bygningsetatens vedtak om tvangsmulkt av 14. september 2021. Etter forutgående behandling i Plan- og bygningsetaten hvor klagen ikke ble tatt til følge ble saken oversendt Statsforvalteren.

Statsforvalteren har 18. oktober 2022 konkludert med at klagen ikke har ført frem og at kommunens vedtak stadfestes. Det er samtidig gjort oppmerksom på at vedtaket er endelig og ikke kan påklages videre.

De vedtak som er truffet i saken er således av domstoler og forvaltingsorgan grundig vurdert uten at Christensens ulike innvendinger har ført frem. Retten legger derfor til grunn at utleggsbegjæringen bygger på gyldige vedtak.

Videre er det et materielt vilkår for tvangsfullbyrdelse at det foreligger «et krav» som er forfalt og misligholdt, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 4-4.

Beslutning om tvangsmulkt er å regne som «et krav» på penger. Det følger av tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 første ledd bokstav d om særlige tvangsgrunnlag at en beslutning om tvangsmulkt utgjør et tvangsgrunnlag for tvangsfullbyrdelse.

Tvangsgrunnlaget i foreliggende sak er som nevnt to vedtak om tvangsmulkt datert 19. august 2019 og 28. februar 2020. Begge vedtakene bygger på pålegg fra plan- og bygningsetaten i Oslo kommune om retting av ulovlige forhold av 8. september 2015, som lagmannsretten som nevnt legger til grunn er gyldig.

Det foreligger videre forfalt tvangsmulkt som ikke er betalt, og det foreligger mislighold, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 4-4. Det er på det rene at Christensen ikke har etterkommet pålegget om retting eller overholdt frister for betaling. Christensen tilkjenner også i anken at han ikke vil etterkomme Oslo kommunes pålegg om retting, og at han heller ikke vil betale påløpt tvangsmulkt. Varsel etter tvangsfullbyrdelsesloven § 4-18 er videre gitt 7. mars 2022.

Lagmannsretten er videre enig med tingretten i at tvangsmulktkravene ikke er foreldet. Det vises til namsmannens uttalelse 14. desember 2002 til klagen på side 6:

For det tilfellet at namsmannen kommer til at klagemotparten har et krav mot klager, anfører klager at kravet er foreldet. Til støtte for sin anførsel har klager påpekt at namsmannen i tidligere utleggsforretning nektet en utleggsforretning fra klagemotparten fremmet med den begrunnelse at kravet var foreldet.

Namsmannen skal gjøre en selvstendig, konkret vurdering av kravet i hver enkelt sak og er derfor ikke bundet av sine tidligere avgjørelser.

Krav om tvangsmulkt er å regne som krav på penger. Foreldelseslovens regler om foreldelse av pengekrav etter foreldelsesloven (fl.) § 2, jf. § 1 kommer derfor til anvendelse. Det følger av fl. § 2 at den alminnelige foreldelsesfrist for pengekrav er tre år. Etter fl. § 3 nr. 1 løper foreldelsesfristen fra den dagen klagemotparten "tidligst har rett til å kreve oppfyllelse".

I vedtaket av 19.08.2019 ble klager gitt en frist til å etterkomme pålegget innen 01.06.2019. Som det fremgår av namsboken av 14.09.2022, kunne kommunen tidligst kreve oppfyllelse fra og med den 02.06.2019. Videre ble foreldelsesfristen

avbrutt da utleggsbegjæring ble sendt til namsmannen den 05.04.2022, jf. fl. § 17 nr. 1. Da det i perioden mellom den 02.06.2019 og den 05.04.2022 ikke hadde gått tre år, vil ikke kravet anses å være foreldet etter fl. § 3. Det var heller ikke gått tre år fra da klagemotpart kunne kreve oppfyllelse av vedtaket av 28.02.2020. Kravene er etter dette ikke foreldet.

Lagmannsretten bemerker at det følger av plan- og bygningsloven § 32-5 andre ledd at det kan fastsettes at tvangsmulkten løper «så lenge det ulovlige forhold varer». Videre vil ikke et pålegg om retting av et ulovlig forhold foreldes. Pålegget fra Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune om retting av ulovlige forhold fra 8. september 2015 vil følgelig vare så lenge det ulovlige forhold vedvarer. Det fremgår av vedtakene om tvangsmulkt 19. august 2019 og 28. februar 2020 at Plan- og bygningsetaten vedtok nye tvangsmulfter da pålegget om retting/tilbakeføring av støttemur og terrengendinger 8. september 2015 ikke hadde blitt etterkommet. Kravene som springer ut av vedtakene 19. august 2019 og 28. februar 2020 vil dermed kunne anses som *nye krav* på bakgrunn av at vedtakene ikke er av samme dato som kravet som ble forsøkt tvangsinnrevet i 2020.

Det foreligger etter dette et tvangskraftig tvangsgrunnlag for kravet, nemlig vedtakene om tvangsmulkt 19. august 2019 og 28. februar 2020, jf. plan- og bygningsloven § 32-5, jf. tvangsfullbyrdsloven § 7-2 første ledd bokstav d.

Utgangspunktet er at utlegg bare kan tas i eiendeler skyldner, i vårt tilfellet Christensen, er eier av på beslagstidspunktet, jf. dekningsloven § 2-2 og tvangsfullbyrdsloven § 7-1 andre ledd.

Lagmannsretten vurderer først utlegget som er tatt i motorvogn med registreringsnummer EK78190.

Slik lagmannsretten forstår Christensens anke, er anførselen om at det er ektefellen til Christensen som eier bilen, frafalt. Lagmannsretten er uansett enig med tingrettens vurdering av eierforholdet. Det er på det rene at motorvognen med registreringsnummer EK78190, i Kjøretøyregisteret er registrert på Christensen som eier alene. Det er heller ikke for lagmannsretten fremlagt dokumentasjon eller opplysninger som underbygger at motorvognen er betalt med ektefellens arvede midler. De dokumenter som er fremlagt fra ektefellenes bankforbindelser angår bekreftelse på kundeforhold og ektefellenes gjensidige fullmaktsforhold, og gir ikke opplysninger om beløp eller enkelttransaksjoner.

Lagmannsretten legger derfor til grunn, som tingretten og namsmannen, at Christensen på utleggstidspunktet var eier av motorvognen, og at det i utgangspunktet kan tas utleggspant i denne, jf. tvangsfullbyrdsloven § 7-1 andre ledd, jf. dekningsloven § 2-2.

Christensen har for lagmannsretten gjort gjeldende at han har fått tilbud om jobb i Nannestad, og at han derfor trenger bilen for å komme seg på jobb. Det vises til at det ikke er mulig med offentlig transport, og at hans andre bil fra 1998 kan bryte sammen når som

helst. Lagmannsretten legger derfor til grunn at det er Christiansens eget behov for bilen som nå er hans begrunnelse for beslagsfriheten, og ikke ektefellens helse.

Dekningsloven § 2-3 gir regler om beslagsfrihet. Bestemmelsens første ledd bokstav b, som er den relevant bestemmelsen i vår sak, har følgende ordlyd:

Fordringshaverne har ikke rett til dekning i følgende eiendeler:

b. redskaper, transportmidler og lignende hjelpemidler som skyldneren eller noen av dennes husstand trenger for sitt yrke eller til sin utdanning, likevel ikke utover en samlet verdi som svarer til to tredeler av folketrygdens grunnbeløp (avrundet til nærmeste hundre kroner). [...]

Såfremt ikke unntaket i andre ledd kommer til anvendelse, er kravet om at verdien ikke må overstige to tredjedeler av grunnbeløpet, et absolutt krav, jf. Rt-1993-1421, som omhandler en lignende bestemmelse i gjeldsordningsloven § 4-5. Tingretten har lagt til grunn at motorvognen anslås å ha en verdi i størrelsesorden 150 000 kroner. Christiansen har ikke motsatt seg denne beregningen i anken, og har heller ikke fremlagt dokumentasjon som tilsier at verdien er lavere. Bestemmelsen kommer således ikke til anvendelse.

Selv om det ikke synes anført, bemerkes at lagmannsretten under enhver omstendighet er enig med tingretten i at de medisinske opplysningene som foreligger om Christiansens ektefelle, ikke medfører at vi står overfor en helsesituasjon som gjør det rimelig å unnta motorvognen fra beslag etter dekningsloven § 2-3 andre ledd.

Det kan etter dette tas utlegg med 1/1 eierandel i motorvogn med registreringsnummer EK78190.

Lagmannsretten legger videre til grunn at Christensen har anført at det ikke kan tas utlegg i feriepenger fra tidligere arbeidsgiver, Ullern Buss AS.

Det er ikke for lagmannsretten fremlagt opplysninger om Christensens økonomiske forhold. Lagmannsretten nøyer seg derfor med å vise til tingrettens vurdering i kjennelsen side 12, som lagmannsretten slutter seg til:

I saken ble det også lagt ned utleggstrekk, jf dekningsloven § 2-7 i Christensen ytelser fra arbeidsgiver. På tidspunkt for namsmannens oversendelse av klagen til retten var arbeidsforholdet avsluttet slik at det ikke løp noe aktivt lønnstrekk, og namsmannen har derfor ikke nærmere vurdert trekket.

Senere har det imidlertid fremkommet opplysning om at Christensen har til gode feriepenger hos tidligere arbeidsgiver som han motsetter seg at det kan gjøres trekk i. Dekningsloven § 2-7, jf tvangsfullbyrdelsesloven § 7-1 gir hjemmel for utleggstrekk i lønn og likestilte inntekter. Krav på feriepenger er likestilte inntekter og det kan tas utleggstrekk i disse.

Utleggstrekk kan etter dekningsloven § 2-7 bare besluttes hvis ytelsene overstiger det som skyldneren trenger for å dekke nødvendige utgifter for seg og sin husstand. Christensen er av namsmannen oppfordret til å gi opplysninger om sine økonomiske forhold, noe han ikke har gjort. Namsmannen har derfor i forbindelse med utleggsforretningen benyttet gjeldende livsoppholdssatser ved beregning av utleggstrekkets størrelse.

Etter de opplysninger Christensen har gitt synes det sannsynlig at det har skjedd endringer i hans løpende ytelser som kan ha betydning for utleggstrekket. Under forutsetning av at Christensen gir opplysninger og dokumenterer sine økonomiske forhold legger retten til grunn at namsmannen ved den videre behandling av utleggstrekket kan vurdere trekkets omfang.

På denne bakgrunn forkastes anken.

Oslo kommune har ikke krevd sakskostnader for lagmannsretten, og sakskostnader tilkjennes derfor ikke.

Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING

Anken forkastes.

Ola Dahl

Halvard Leirvik

Pål Morten Andreassen

Dokument i samsvar med undertegnet original.
Grethe Pedersen, signert elektronisk

Lagmannsrettens kjennelse kan bare ankes videre til Høyesterett dersom du mener det er begått en feil ved lagmannsrettens saksbehandling eller den generelle forståelsen av en skreven rettsregel, jf. tvisteloven § 30-6. Fristen for anke er en måned fra forkynningsdatoen. Anke erklæres for lagmannsretten enten skriftlig ved prosesskrift eller muntlig ved personlig fremmøte. For anken til Høyesterett vil det påløpe et behandlingsgebyr som for tiden er 7 458 kroner.